

ABONAMENT:
pentru

Austro-Ungaria:

Pe an cor. 4.—

Pe 1/2 an c. 2.—

pentru

România și Străinătate

Pe an cor. 10.—

Un nr. 10 fill. —

Olteanul

FOAIE SĂPTĂMÂNALA, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

INSERTIUNI
se primesc cu
prețuri reduse.

Scrisori nefran-
cate se refuză.

Manuscripte nu
se inapoiază.

Director: DR. IOAN ȘENCHEA.

Apare Duminica.

REDACTIA și ADMINISTRATIJA:
Făgăraș, strada Csáky Nr. 3.

!! Lacrim și durere! tot un plâns și jale !!

Din anul patimirii lumii.

Țara Olteului, luna lui Brumar.

I.

Multe năcazuri au mai dat peste oamenii din lumea asta, în care ne svârcolim și noi cei din zilele ăstea, mai ales de când războiul s'a început acum aproape de patru luni, adică din luna lui August, când de-odată cu pribegile rîndunele au plecat și părinții, frații, ficiorii și copiii noștri, par' că n'au mai pomenit oamenii.

Războiul ăsta, nici altcum, dar par' că'i războiul dela sfârșitul lumii, după cum o spun cărțile ălea bătrâne, dar alcătuite cu multă și mare înțelepciune, ca: „*să vor scula împărații și craii unii contra altora, să vor omori oamenii unii pe alții și va curge sângele ca valea și pârăiele și va fi un plâns și un vaiet dela o margine a pământului până la celalalt . . . și Doamne, ce mai grozavii vor mai fi!*

Iacă, am ajuns și noi păcătoșii, vremurile acelea profetite în cărțile vechi, cu mare și multă durere și suferință!

Nici altfel, dar par' că îți stă mintea în loc și judecata îți îngheață în cap!

Nu știi ce să mai zici, iar: „*Doar mânia lui Dumnezeu sfântul din ceriu s'a varsat asupra oamenilor pentru păcatele lor și pentru dușmănia, ura și fărâdelegile lor ale multe, și fără număr.*“

Că drept să vă spun, domnilor, am ajuns rele și grele vremuri: să dușmănește și urăște de moarte om pe om, nu să mai pot vedea cu ochi buni: părinții cu copiii, frați cu frați, neamuri cu neamuri, vecini cu vecini, cu o vorbă, *s'au înrăit oamenii mai grozav ca fieurăle seltice din pădure.*

Că, Doamne iartă-mă! oi fi păcătos și io, dar par' că le fac unii oameni tot prea mult: să ceartă, să batjocoresc, să fură unii pe alții; (nu a învățat cele 10 porunci), cei bogați, n'au milă de cei săraci, cei săraci pier de foame și de frig, că inima aia de

peatră a bogaților nu să moaie e tare și urechile nu să deschid la plângerile și năcazurile lor! Cei mari și tari jefuiesc pe cei slabi și neputincioși; ce nu pot face cu puterea, o fac apoi cu judecata, cu legea și așa mulți copii rămân săraci, în ușile oamenilor, iar părinții lor iau lumea în cap, în afurisitele fabrici ale Americii, — dacă au cu ce, — ca să se întoarcă schilavi, orbi, ciungi, schiopi, ori să nu se mai întoarcă în vecii vecilor!

Așa era mai înainte de începerea groaznicului războiu, care azi-mâne cuprinde lumea toată.

Pe la judecătorii nu mai încăpeau pârătorii și pârășii, iar domniile advocații nu mai biruiau să ducă în brațe scrisorile cu pârile și judecățile; nu mai ajungeau cu vorba pe la toți „*împrișinați*“, erau siliți să'i mai și „*închine*“ în plata sfântului și să plece din cancelării, lăsându-i să aștepte cu ceasurile și ei să nu se mai întoarcă. Apoi oamenii ai poteași sătui de așteptare, plecau acasă ca să vie mâne iară și așa trecea o zi după alta, pârile curgeau ca ploaia, iar executorul nu mai ajungea cu execuțiile, cari să țineau lanț ca pârăiele după o ploaie cu potop! Nu era ziulită lăsată de bunul Dzeu, în care executorul încă cu unu ori doi tovarăși, să nu dea o roată prin cutare și cutare sat!

Pe nimeni nu mai prindea mirare lucrul ăsta, că oamenii erau deprinși cu treburile ăstea, adică *isecutorul* și cu tovarășii săi, ca broasca cu grindina.

Ba unii își făceau haz din nevoia altora și ziceau: „*Ăștia, cari o vînt cu birja ori cu otomobilu (că unii advocați au și d'ăstea) iar o adus cui-va bani, ori: iar îmbracă pe cineva!*“ Iar din altă parte li se răspundeau: „*Tacă-ți gura, mă, nu vezi, că li s'o rupt păpușii și le trebuie păpușii noi?!*“ Și așa trecea o zi de amar după alta de năcaz!!

Pe strada cu judecătoria, pe la ușile advocaților, pe gangurile judecătorilor nu mai puteai răzbi de oameni potcași, să îmbulzea om pe om și să amenințau unii pe alții, ca și când le-ar fi luat Dzeu mintea și le-ar fi întunecat judecata!

Deodată ca fulgerul din senin a venit vestea războiului! Atunci toți din toate părțile au alergat la porunca împăratului, ca să-și facă datoria și să-și apere Țara!

Deodată cu aceasta a încetat pârile cele fără număr, s'au împușinat pârătorii și ușile judecătorilor au ajuns la liniștea și pacea, cari nu le-au mai avut de zeci de ani.

Dzeu sfântul n'a mai putut răbda atâtea păcate și fărâdelegi!

Când treci acum pe dinaintea judecătorilor, parcă ești pe altă lume, stai să nu crezi ce-ți vad ochii: mulțimea de oameni înebunită de înainte de asta cu 4 luni nu să mai vede furnicând pe acelea locuri! Au oameni de acasă acum alte nevoi, nu le mai trece prin gând să se războiască pentru toate nimicurile și fleacurile, de cari, când le auzi, îți vine greața și stai să-i lovești în cap!

Apoi cei duși colo departe în bărcurile și morăstinele Galției, ori în shgioturile Sârbiei au ei destulă nevoie pe capul lor.

O, de ar da bunul Dzeu, că acest înfricoșat războiu să bage în mințile oamenilor în cap, că să se desbure de relele deprinderi de până acum! Că așa cum o pornise oamenii în orbă patimilor lor nu mai putea merge!

E grozav, e înfricoșat războiul care să desfășură acum în naintea ochilor noștri, dar pârile și judecățile ălea multe, cari se făceau în ainte războiului — erau pentru multe familii cu mult mai rele și păgubitoare!

Am scris ccestea rânduri din scrisoarea asta plină de durere și, dacă nu vă e cu suferință, voi mai scrie

și altele, că vai! multe năcazuri și nevoi sunt pe satele noastre! dacă oiu fi făcut greșeli cu scrisul, mai îndreptați-le, că noi plugarii nu ne prea pricepem cum să cade la meșteșugul slovelor și buchilor și n'avem nici răgaz așa mult de scris! —

In scrisoarea următoare oiu scrie mai multe, că acum ne-am tras și noi plugarii pe lângă vite acasă, că în câmp nu mai putem lucra, cu peana, până câtră drăguța primăvară, când știe Dzeu, ce ne va mai aduce pe cap și ce inimă om avea pe atunci!?

La toți de binevoitor frate!

Uncheașul Ghiță al bătrân.
(Va urma).

REZBELUL.

Luptele cu Rușii

Budapesta, 25 Nov. n. Sorții luptelor din Polonia rusească nu s'au hotărât încă. Aliații își continuă atacurile spre est de Censochau și spre nord-est dela Cracovia. — Cu ocazia ocupării localității Pilica, trupele noastre au prins 2400 de ruși. Puterile rusești, cari înaintau până pe cursul inferior al râului Dunajecz n'au putut obține vre-un rezultat mai marcant. Unele puncte de vedere strategice au pretins, ca să cedăm inamicului în mod provizor câteva pasu i din Carpați. Ieșirile, pe cari trupele noastre le-au întreprins în 20 l. crt. din cetatea Przemysl au aruncat trupele asedioare ale inamicului până înspre vest și sud-vest departe dela linia de impesurare.

Budapesta, 25 Nov. n. Operațiunile de respingere a dușmanului, care a pătruns în țară prin pasurile din Carpați, s'au reluat cu cel mai mare succes, dar putem afirma cu siguranță, că pasul Uzsok e din nou în mâinile noastre și prin aceasta am curățit comitatul Ung de dușman, trupele rusești, cari pătrunseră prin partea nordică a comitatului Zemplén sunt în plină retragere. Acestor trupe le-am cauzat pierderi foarte grele.

— Măsurarea uriașă de puteri în Polonia rusească ține încă și acum. Trupele noastre în lupta aceasta mare au făcut prinsonieri 29,000 de ruși, au capturat 49 mitralieze și mult alt material de războiu

Generalul Höffer, șef major.

Luptele cu Sârbi.

Budapesta, 25 Nov. n. După lupte grele li-au succes trupelor noastre să treacă valea mocirloasă a râului Kolubara. Deasemenea am câștigat teren în urma atacurilor noastre îndreptate spre înălțimile din răsărit, am respins mai multe atacuri violente de ale rezervelor dușmane, cauzându-le mari pierderi. Am făcut prinsonieri o mulțime de sârbi.

— Spre sud-est dela Valjevo trupele noastre au trecut înălțimele aco-

perite de zăpadă dela Maljon și Su-boz. Aici am făcut din nou prinsonieri vro 10 ofițeri și 300 de soldați și am capturat 3 mitralieze.

— 26. Nov. n. Luptele noastre ce se desfășura pe valea râului Kolubara cu regimentele 11, 73 și 102, regimente vestite pentru entuziasmul lor războinic înflăcărat, au luat cu asalt poziția bine întărită Lazarevac, centrul frontului dușman. Au fost făcuți prinsonieri 8 ofițeri și 1200 soldați sârbi și au capturat 3 tunuri, 4 cară de muniții și 3 mitralieze.

De-asemenea ne-a succes să ocupăm și înălțimile din sudul localităților Ljig, spre răsărit dela râul cu acelaș nume, făcând și aici vro 300 de prinsonieri. Coloanele, cari înaintaseră spre sud dela Valjevo stau înaintea localității Kosjerici.

Luptele angio-franco-ruso-germane.

Budapesta, 26 Nov. n. În regiunea Sf. Hilaire și Souain au respins un atac al Francezilor, cu ocazia acestui atac Francezi au suferit pierderi mari.

— În Prusia ostică situația a rămas neschimbată. În luptele cu oastea generalului Mackenzen, corpurile armatei rusești I, II și V. au suferit mari pierderi. Afară de mulți morți și răniți Rușii au pierdut cea 40,000 soldați ca prinsonieri, au capturat 70 de tunuri, 160 cară cu munițiuni, 166 mitralieze și 30 de tunuri în stare de perfectă dărăpănare. Desfășurarea luptelor hotărâtoare va mai întâzia încă.

Lupta cu Turcia.

Budapesta, 26 Noemvrie n. Să anunță din Constantinopol.

Timpu care e nefavorabil a oprit pentru câteva zile orice operație a noastră de caracter ofensiv din Caucaz. Trupele noastre, cari pătrunseră în Csoroch-Zana au secerat noi victorii. Am ocupat Norgul, am trecut râul Csoroch aproape de Burcsika, ocupând și aceasta poziție. Am capturat dela inimie multe tunuri cu trage-re repede, 1 camion, 2 automobile, 100 de cai, muniții și o mare cantitate de dinamită.

Bulgaria rămâne neutră.

Declarațiunile prim-ministrului Radoslavoff.

În ședința de Luni a Sobranei bulgare s'a terminat discuția agitată în jurul situației externe a Bulgariei.

Președintele consiliului dl Radoslavoff, a declarat că guvernul rămâne credincios neutralității proclamată la începutul crizei europene și că a observat această neutralitate totdeauna cu lealitate. Actualmente toate marile Puteri aprobă atitudinea Bulgariei.

Bulgaria întrefine legăturile cele mai prietenești cu România, Grecia și chiar cu Sârbia boligerantă. Relațiunile sale cu Turcia sunt din cele mai sincere. Guvernul este fericit să poată anunța națiunii că a asigurat întregitatea teritorială a țării.

De încheiere dl Radoslavoff a adăugat: *dacă împrejurările ne silesc să începem*

tratative pentru mărirea teritoriului național, o vom face cu bunăvoința întregului concert european, cu care voim să întrefinem cele mai bune legături cu puțință.

Imprumutul de războiu ungar.

Luni a fost terminul ultim pentru subscrieri la imprumutul de războiu. Dupăcum anunță semioficiosul »Budapesti Tudositó« suma semnată pentru imprumutul de războiu trece peste opt sute milioane coroane. Rezultatul precis nu se va putea ști decât peste câteva zile, dat fiind numărul mare al locuitorilor și sumelor semnate.

Succesul extraordinar de favorabil al imprumutului, e o vie dovadă a forței economice a țării și trebuie să stârnească satisfacție în sufletele tuturor aceluia, cari au contribuit la reușita imprumutului de războiu.

La institutele de bani din Făgăraș, s'a însemnat o considerabilă sumă pentru imprumutul de războiu și anume:

Banca de credit Făgărașană, 314.100 cor., Banca Schul, 34.000 cor., Economia de poștă, 9.650 cor., Perceptoratul reg. ung. 16.150 coroane, Banca Worschus-Werein 103.200 cor., Banca »Furnica« inst. de credit 70.000 coroane. La olaltă 547.100 coroane.

Insinuările să continue și la celelalte banci din comitat, să sperează că în comitatul Făgărașului se va subscrie o sumă considerabilă pentru imprumutul războiului.

— La »Albina«, institutul de credit și de economii în Sibiu, au scris din noul imprumut de războiu ungar, diferite corporații și particulari suma totală de cor. 1.353.350.

— I. P. S. Dr. Demetriu Radu, episcopul Orășii-mari a semnat pentru imprumutul de războiu suma de 50 mii coroane.

— Ilustritatea Sa Dr. Vasile Hosszu, episcopul Gherlei a semnat la imprumutul de stat 20 mii cor., iar banca »Patria« din Blaj 3% din capitalul său societar.

Cum să ne ajutăm?

(Uimare)

Trebue să recunoaștem, că statul, în împrejurările actuale, și-a impus foarte mari sarcini. Războiul costă zi de zi sume horende, cari cresc neinterupt prin chemarea continuă a rezervelor și glotașilor, și prin ajutorarea în număr tot mai mare, a familiilor celor chemați la oaste.

Nu e, deci mirare, că se simte tot mai mult necesitatea de a se angaja întreaga societate prin acțiuni cât mai multe și diferite de ajutorare, atât a celor chemați la războiu, cât și a celor rămași acasă, cum și a tuturor celor ce au trebuință de ajutor.

La conlocuitorii noștri Sași, s. e., atât de bine organizați în toate privințele, vedem lucrând cu succes reuniunile lor economice, de cari au în toate cercurile pretoriaie și cu ramificațiuni în toate statele. Fruntașii acestor reuniuni lucrează acum cu multă stăruință și pricepere în interesul membrilor și a nemembrilor, punându-le tuturor la îndemână unelte și mașinile agricole ale reuniunii, ajutând pe membri și nemembri la procurarea și vinderea seminței de sămănat, a nutrețului, a mijloacelor de hrană, a gunoiului artificial etc.

Aceiaș lucrare, cum și o seamă de

alte lucrări le săvârșesc însoțirile lor de credit sistem Raiffeisen, însoțirile de consum și de valorizare, cu cari sunt înzestrate satele lor. Cu aceste însoțiri de caracter economic, se întrec și celelalte număratoase însoțiri ale lor, în o lucrare rodnică pentru binele întregii obște din sate și orașe, cum și pentru ajutorarea celor ce luptă pe câmpul de războiu. Reuniunile lor de femei și aceasta cu ramificații în toate satele, stăruie și ele cu multă dragoste și cu mult succes pentru adunarea mijloacelor cu cari să alineze suferințele celor din războiu și celor de acasă. Tot așa lucrează și alte reuniuni și societăți ale Sașilor, așa că la ei, pe cari îi putem lua ca exemplu vrednic de imitat, și în împrejurările de față, inițiativa luate din partea societății, sunt pornite și executate cu un sistem asigurat, fiind astfel și succesul, un succes cu care se pot mândri.

Mai slab organizați, noi, firește nu am putut și nu putem face ceace fac conlocuitorii noștri Sași. Dară totuși am putut vedea toți cari urmărim cu interes și dragoste ceace se petrece în viața noastră publică, că și la noi s'a pornit o mișcare adevărat mai unilaterală și mai puțin sistematică, însă totuși o mișcare folositoare ce trebuie generalizată, ca să poată fi de un real folos atât pentru cei din războiu, cât și pentru cei de acasă.

1. Pentru ajutorarea celor din războiu:

a) Trebuie să se facă o propagandă intensivă și grabnică în toate satele noastre pentru *colectarea de materii calde de iarnă: pânură de lână* (albă ori neagră), apoi *cioareci și sumane* mai puțin purtate, însă spălate și curate de asemenea peptare de piele. Ceice n'au pe nimeni din casă la războiu și dispun de asemenea materii trebuie să-și țină de sfântă datorința a contribui cu ce pot. Este aceasta o faptă din cele mai creștinești. Aceia, cari își au în războiu pe cineva vor trimite și ei pe seama aceluia suman, peptar și cioareci pentru ca să se scutească mai bine de gerul iernii.

În detalii nu vom intra cu privire la modul facerii colectelor și trimiterii acelor. Atragem însă și noi, cu această ocazie atențiunea publicului nostru, în deosebi a învățătorimii noastre, asupra apelului adresat, sub titlul „*Jertfa învățătorilor români*”, de d-l Ioan P. Lazar, redactorul „*Gazetei Învățătorilor*” din Șimleu, și îndemnăm pe toți să contribuie spre scopul indicat.

b) Să se formeze în fiecare comună câte un *comitet pentru ajutorarea poporului*, constituit sub controlul autorității administrative. Acest comitet să colecteze: bani, bucate, cartofi, poame, albituri, pansamente materii calde de iarnă, haine, straie ș. a. O parte din aceste să se destineze pentru cei duși în războiu, altă parte, mai ales bucatele și celelalte articole de hrană să se distribuie între cei lipsiți din comună. Căci, să nu pierdem din vedere, că lipsa o să devină foarte simțită pentru o mare parte a poporului nostru, în deosebi la primăvară, după ce vedem, că acum prețul unor articole de hrană s'a urcat cu 50—100% față de cum era la începutul războiului.

(Va urma.)

„Rev. Econ.”

NOUTĂȚI.

— **Dr. Iosif Segescu** prof. la Universitatea din Budapesta, a fost numit după cum scrie foaia oficială, membru în senatul regnicolar al instrucțiunii publice.

— **Jude regesc în Brașov.** Foaia oficială publică numirea dlui Dr. Laurențiu Nestor, avocat în Blaj, de jude la judecătoria din Brașov.

— **Gazeta Transilvaniei** și-a inaugurat în ziua sf. Arhangheli Michail și Gavril, casa proprie, în strada prundului Nr. 15. Au instalat aci atelierul propriu tipografic, au mutat redacția și birourile ziarului. Trimitem salutul nostru confrăților dela „Gazeta” și le dorim mult noroc și prosperare din acest prilej.

— **Daruri pentru armată.** Comisiunea de ajutorare pentru armată, din comitatul Făgărașului continuă cu mare zel activitatea sa pentru a aduna din toate comunele pentru soldații de pe câmpul de luptă de-ai provedea cu haine calde de lână și postav. — Români noștri cu plăcere dăruiesc din obiecte cerute pentru ca din fiecare case sunt duși pe câmpul de luptă bărbații, fii și juneri, câte 2, 3—4 persoane. Rezultatul colecțiilor până acum este următorul: 1284 peptare, 1118 căciuli, 286 piei, 75 bucăți de pânură, 6 buc. bunde mari, 17 becheșuri, 13 sumane din postav, 126 cioareci, 1 sac pentru picioare, 1 tingă pentru cal, 5 buc. postav, 1080 buc. cămeși de pânză, 741 buc. nădrăgi dedesupt, 27 lepedee, 149 ștergare 14 batiste, 4 fețe de masă, 15 perini, 15 fețe de perini, și 243 metri de pânză pentru legat.

— **Plecarea și sosirea soldaților răniți.** De 16 zile de când au plecat dintre răniți 160 de soldați, cari din nou să-și facă datoria pe câmpul de luptă pentru apărarea patriei. Dintre cari o parte a plecat în Sârbia și o parte în Galiția. În locul lor au sosit alții 160 de răniți dintre cari o parte sau pus spre îngrijire în spitalul comitatului și o parte în spitalul casermei. — În spitalul provizionat din Arpașul de jos sau pus 30 soldați răniți.

— **Contra răspândirilor știrilor false.** În orașul nostru de câteva săptămâni s'a răspândit multe știri false despre starea războiului, dela unii și dela alții, cu care știri falsă aducea populația în spaimă și în teamă. — Poliția orășanească aflând despre aceste a luat măsuri aspre contra acelor, cari răspândeau știri neliniștitoare și false. În două casuri au luat la răspundere pe acele persoane și le-au pedepsit aspru pentru știrile răspândite. — În timpul de acum trebuie să se ferească oamenii de știri false.

— **Informațiuni pentru cei dispăruți.** Cei ce doresc să afle ceva despre vre-un soldat dispărut în războiu, să se adreseze la „Foglyokat gyámoltó hivatal, Budapesta, VIII. Köztelek u. 8.” Se poate scrie și românește. Cererile au să arate: Numele soldatului, regimentul, compania, nrul postei de campanie (Feldpost), locul și anul nașterii lui, unde se crede că a dispărut în Sârbia, Galiția? În sfârșit adresa lămurită a persoanei, care dorește răspunsul.

— **Imprumutul României.** Ziare mari bine informate scriu, că directorul Băncii Naționale a României, dl Danielopol, a

plecat la Newyork, în scopul încheierii unui împrumut, eventual pentru exoperarea unui avans. „Dacă România ar avea de gând să se atașeze dușmanilor noștri, — zice o foaie mare germană — atunci foarte ușor ar putea primi bani dela Anglia, cum mereu accentuiază presa triplei-antente. *Încercarea României de a-și procura bani din America, înseamnă, că România dorește să rămână neutrală.* În același timp însă vrea să fie pregătită pentru orice pericol, care ar putea-o amenința din partea Rusiei... Nu numai din partea Rusiei, întregim noi păreri, ci din ori și care parte,

— **România mișună de samsari.** „Viitorul” publică un interview cu ministru Emil Costinescu asupra operațiunilor samsarilor străini care mișună în România dela izbucnirea războiului european.

Ministru de finanțe recunoscând rolul periculos pe care îl joacă acești samsari, a spus între altele:

„Pot să-ți spun, că de când s'a început războiul care însângează Europa întreagă țara s'a umplut de samsari și mai ales evrei. Toate găurile sunt pline de ei, mai cu seamă cele dela fruntarii; toate otelurile din București sunt ticsite de asemenea samsari. Îndrăzneala lor e fără margini și, din cauza aceasta, au să isprăvească prin a sili guvernul ca să ia o măsură radicală: să expulzeze în masă pe toți acești indivizi”.

— **De unde au bani?** Comanda însărcinată cu paza prizonierilor ruși la Königsbrück a observat, că soldații prinși au bani neobișnuiți de mulți. Cercetând faptul a aflat, că rușii de regulă înainte d'a se preda puneau mâna pe cassa regimentului propriu, sub pretext să n'ajungă în mâni germane. O parte din bani era cusută în uniformă și în cizmele prizonierilor.

— **Puterea armatei Rusești.** Ziare străine, după informațiuni din Londra, dau următoarele date despre armata rusească: Rușii au trimis în foc 21 de corpuri de armată în contra Germaniei și 15 în contra Austro-Ugariei. Pe lângă acestea mai sunt patru alte armate de linia a doua. Astfel puterea întreagă a rușilor pe câmpul de război dela nord este de trei milioane și jumătate de oameni. Mai este apoi o jum. de milion de ruși împotriva turcilor.

— **Răspunsul Țarului.** Consiliul comunal din Moscva, cu prilejul declarării războiului cu turcii, a trimis țarului o adresă omagială. Țarul a răspuns următoarele: Asigur Moscova, vechiul oraș de reședință că Rusia nu va face pace, până când nu vom frânge rezistența dușmanului, până când nu-l vom învinge cu desăvârșire, și până când n'am deslegat problemele istorice ce ni-au lăsat stromoșii.

— **Ce vrea Rusia?** Raportorul din Viena al lui „Corriere d'Italia” publică ce i-a spus un ofițer prizonier rus, care s'a pronunțat astfel asupra scopurilor pe cari le urmărește Rusia: „Noi Rușii știm prea bine, că foile din România cred, că noi luptăm acum pentru o Românie mare. Să le lăsăm să vorbească! Însă când va veni marea răfuială, atunci vom arăta, că pentru ce am luat armele în mână. *Ținta Rusiei este Constantinopolul.* Nouă ne trebuie cale deschisă spre Marea mediterană. Acum nu vom face greșala, de a rămânea pe drumul jumătate. Nu vom creia o Românie mare, independentă, ci dinpotrivă vom

constrânge România să se conformeze aspirațiilor noastre asupra Constantinopolului? . . . Greșește ofițerul rus când afirmă, că cei din România așteaptă, ca Rusia să le facă o Românie mare. Știu cei din România foarte bine ce crezământ poți să dai vorbelor și promisiunilor rusești. Dacă așteptau ei o Românie mare dela Ruși, ar fi mers cu ei, luptând alături cu ei, nu ar sta gata pentru a se apăra în contra lor. Dar că gândul Rusiei e la Constantinopol e adevărat. Drept istoric însă asupra Constantinopolului n'ar avea Rușii, ci alții: Grecii!

De ale economiei.

Din ce stă solul de producțiune și cum trebuie să-l lucrăm?

Cel mai de lipsă mijloc pentru susținerea vieții atât a noastră cât și a animalelor de casă e mâncarea sau hrana de toate zilele. Adevărat e că, pe deoparte că animalele de casă le ținem pentru ușurarea lucrului de câmp, de aceea le și înmulțim, dar de altă parte și pentru acoperirea lipselor vieții, precum e nutrirea și îmbrăcăminte. De aceea trebuie să ne îngrijim și de hrănirea animalelor de casă.

Pentru ca să ajungem la cele mai mari rezultate, pelângă cât mai puțină osteneală, e de lipsă să ne punem întrebarea de mai sus, ca să putem da răspunsul nimerit. Solul de producțiune îl formează fărâșăturile de stâncă, amestecate cu diferite materii din resturi de plante și de animale. Se știe, că arșița soarelui și frigul macină stâncile, vine apoi vântul și ploaia și duc fărâșăturile acestea. Cu deosebire ploaia, umflă văile și le face să iasă din matca lor obișnuită, de aceea apa se revarsă peste locurile mai joase și pune cantități mari de nomol. Nomolul acesta e din sfărâșăturile de stâncă, de aceea e cel mai potrivit sol pentru rodirea plantelor.

Solul acesta, după cantitatea sfărâșăturilor de stâncă, și după cvantul acelor poate avea o afunzime mai mare sau mai mică și poate fi cultivat cu diferite plante de nutreț. Din cauza aceasta se poate întâmpla că într'un pământ să rodească mai bine un fel de plante, decât alt soi de plante în acelaș pământ.

Ca să putem cunoaște calitatea soiului fără ceva examinare deosebită, ne servesc ca îndrumătoare plantele sălbatice, cari ne spun că în cutare parte a hotarului ce plante putem cultiva în nădejdea unei roade bune, îmbelșugate.

La plugăritul de primăvară se poate observa acel lucru, că brușii, cari nu sau putut mărunți cum se cade cu grapa, după câteva săptămâni călduroase împreunate cu ploaie se sfarmă ei de bunăvoie. Acelaș lucru îl vedem și la arăturile de toamnă. Oricât de mari vor fi fost brușii până primăvara așa se mistuesc de bine, parte din pricina frigului iarna, parte din a căldurii vara, cât pământul se face cu totul tot neted.

Cu arătura ne ajutam la măruntirea și netezirea pământului, ca să se deslipească de el cât mai multe părți văroase dizolvându-se în apă. Pentru că plantele numai în forma dizolvată pot primi materiile văroase, din cari își formează trupul, sugându-le din apă cu ajutorul rădăcinilor; și afară de aceea și rădăcinile numai în pământ bine lucrat se pot lăți și înmulți.

Dar plantele sunt legate de un anumit loc și se pot nutri numai din aceea bucătură de pământ, până unde se întind rădăcinile. Dacă pe teritorul acela mic nu capătă nutremânt destul nu se pot lăți în deajuns, sau dacă se și lătesc, întinderea merge tare încet.

Așadar când arăm să avem grije de aceea, ca solul să fie cultivat pe o întindere cât mai mare, în scopul lătirii rădăcinilor și a dizolvării părților văroase.

Deci e bine, ba e chiar păgubitor ca să răcăim cu plugul numai suprafața pământului, pentru că în pământul sgăriat numai pe deasupra nu se pot întinde destul de bine rădăcinile și afară de aceea în vreme călduroase, rădăcinile stând numai la suprafața pământului își pierd puterea de viață.

Să arăm așa dar cât mai adânc pământul, ca plantele să-și poată adânci cât mai tare rădăcinile; pentru că cu atât mai bine se vor putea întinde. În chipul acesta vor putea sta cu atât mai bine împotriva schimbărilor timpului, cu deosebire împotriva căldurilor prea mari, și tot odată își vor putea câștiga nutremânt cu mult mai mult dintr'un astfel de sol, decât din unul, care ar avea o întindere cât pe colo, întocmai precum într'un blid cufundos mai multă zupă incape, decât într'unul mai întins și mai lățit.

Cel ce până acum s'a obișnuit să sgărie numai pământul acela să și aducă aminte de vorbele unui servitor, care întrebând fiind de stăpânul său: „Ioane, pentru ce nu porți nici odată pălărie pe cap? ” acesta îi răspunde astfel: „Stăpâne, eu nu numai de aceea port capul ăsta, ca să-l acoper cu pălăria, ci să și judec și socotesc cu el“.

Trebuie să socotim și să ne gândim la aceea, că părțile văroase mai adânci rămase mână acum neatînse de fierul plugului nu s'au putut măcina într'atâta, cât să se disolve și așa să poată fi duse de rădăcini pentru hrănirea plantelor. Din pricina asta e bine, ca numai toamna să arăm mai afund pentru ca pământul cel rău a dus la suprafață să se fărâșe pe urma înghetului și a zăpezii și așa zicând să se coacă pentru primăvara vitoare pentru că înghetul căldura și apa curăță pământul de materii nefolositoare și fac posibilă dizolvarea părților văroase.

Părțile văroase din plante le aflăm prin ardere. Cenușa, ce rămâne e o parte văroasă de aceea cenușa e un semn, că cutare plantă conține var sau nu.

Trebuie să știm, că pământul trebuie gunoît, ca părțile mineralice ale solului să se amestece cu părțile organice date prin gunoi. Părțile organice devin dizolvabile în apă prin putrezire. Putrezirea e o ardere încetă și vice versa, arderea e o putrezire repentină.

Gunoii arde încet, adecă se putrezește în pământ și în decursul putrezirii lui părțile gazoase exprimă și aceasta precum și compozițiile mineralice și acidele chimice influențează favorabil solul pământului.

Il plămădesc și îl fac dizolvabil în apă ca și cum econoama casei face din legume și din carne mâncare pentru familie. Astfel prepară și natura hrana pentru plante.

Cremene.

Stefan O. Iosif.

*Cumplit răsună vestea morței tale,
Ca tristul grai de trăsnet prin stejari,
Acum când cerul saltă de urale
Și 'n chiot tremur' codri seculari.*

*Cu glas de vifor, le-ai strigat; »La arme«
Și ei pornesc năvalnici în război
Că tot pământu-i gata să se darne
De mult aprinsul oștilor și voi.*

*De peste culmi, din cetini depe creste,
Ca 'n »Zile mari«, se năruie spre vâi,
Trezind pe Feți-Frumoși din poveste,
Zăpor adânc, noianuri de flăcăi.*

*Vrăjiți de mândra holdelor farfară,
Eroi din vremi »Patriarhale«, vin
Să poarte 'n lume dragostea de țară
Și-al doinei freamăt aprig și senin... .*

*Tu n'ai să vezi cum »Zorile«-ți s'arată
Și munții noștri nu mai sunt hotar
Și neamu 'ntreg, cu fruntea 'ncununată,
Se 'n chină 'n juru-aceleiași altar... .*

*Ci dormi... că visu-ți pururea-l păzește
Din slăvi albastre, sfântul Dumnezeu,
Și 'n mii de mii de suflețe va crește
Prin vecuri, floarea cânteelului tău.*

G. Tutoveanu.

Calendarul Asociațiunii pe 1915,

a eșit de sub tipar și se va expeda membrilor ajutători ai »Asociațiunii«.

Calendarul »Asociațiunii« e cel mai bogat și mai bine întocmit pentru trebuințele de tot felul ale poporului nostru român. Calendarul »Asociațiunii« costă numai 40 fil. și se trimite tuturor celor ce îl vor cere. Librarilor și altor vânzători se dă rabat. Membriilor se va trimite numai pe lângă trimiterea înainte a prețului.

Pe lângă însemnarea zilelor cu sărbătorile de peste an, arată umblarea vremii și semnele de timp după calendarul de 140 de ani, cu răsăritul și apusul soarelui și fașele lunel. Intanecimile de soare și delună. Povețele economice pentru fiecare lună. Afaceri cu poșta și telegraful. Taxe de timbre și târgurile.

Calendarul »Asociațiunii« e cel mai bogat în povestiri frumoase, sfaturi înțelepte întâmplările vremii, pilduri folositoare, poezii proverbe și glume de tot felul. Toate scrise și întocmite pe înțelesul tuturor.

Afară de aceasta, calendarul mai e îmbogățit și înfrumusețat cu multe chipuri dintre cele mai alese. Cine voește să aibă calendarul acesta, care cuprinde o mulțime de învățături folositoare, să scrie la

»Biroul Asociațiunii«,
Nagyszeben (Sibiu) str. Șaguna Nr. 6.

Deschidere de prăvălie.

Subscrisul aduce la cunoștința On. public, că a deschis în Brașov, strade Hirscher Nr. 2, o

Prăvălie de alimente, și coloniale

unde să capătă zilnic: legume, zarzavaturi, delicatose, fructe sudice, conserve de legumi. DEPOU de pește sărat și proaspăt zilnic, Brânzeturi și unt fin zilnic proaspăt.

Prețuri ieftine. Serviciu prompt.

— Espedarea să face zilnic și cu poșta. —

Rog Onor. public de a mă încredința cu precuile comande.

George Moșoiu.
comerciant.